

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(4)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1. สภาพปัญหา.....	1
2. ขอบเขตของการศึกษา.....	2
3. วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
4. วิธีการศึกษา.....	3
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 ข้อความคิดและทฤษฎีพื้นฐาน.....	5
1. นิยาม.....	5
1.1 ความหมายของ “กฎหมาย” กับ “ข้อกฎหมาย”.....	5
1.2 ความหมายของ “ปัญหาข้อกฎหมาย” กับ “ปัญหาข้อเท็จจริง”.....	8
2. ข้อความคิดว่าด้วยบ่อเกิดของกฎหมาย.....	12
2.1 ความหมาย.....	12
2.2 การแบ่งประเภทบ่อเกิดของกฎหมาย.....	13
3. ข้อความคิดว่าด้วยนิติวิธี.....	16
3.1 ความเบื้องต้น.....	16
3.1.1 ความหมาย.....	16
3.1.2 การแบ่งตระกูลกฎหมายออกเป็น Civil Law	
และ Common Law.....	17

3.2	ทัศนคติต่อบ่อเกิดของกฎหมาย.....	21
3.2.1	ระบบ Common Law.....	21
3.2.1.1	หลักกฎหมายจากคำพิพากษา.....	21
3.2.1.2	บทกฎหมายลายลักษณ์อักษร.....	22
3.2.1.3	จารีตประเพณี.....	23
3.2.1.4	เหตุผลและความยุติธรรม.....	23
3.2.2	ระบบ Civil Law.....	24
3.2.2.1	บทบัญญัติแห่งกฎหมาย.....	24
3.2.2.2	จารีตประเพณี.....	24
3.2.2.3	คำพิพากษาของศาล.....	25
3.2.2.4	หลักกฎหมายทั่วไป.....	26
4.	หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเกี่ยวกับการนำกฎหมายสารบัญญัติมาบังคับใช้ในคดี.....	27
4.1	หลักความประสงค์ของคู่ความ (principle of party disposition).....	27
4.2	หลักความประสงค์ของคู่ความกับข้อกฎหมายในคดี.....	33
4.3	รูปแบบกระบวนการพิจารณาคดี.....	37
4.3.1	กระบวนการพิจารณาแบบกล่าวหา.....	38
4.3.2	กระบวนการพิจารณาแบบไต่สวน.....	40
4.3.3	วิเคราะห์เปรียบเทียบกระบวนการพิจารณาทั้งสองแบบ.....	41
4.4	กระบวนการพิจารณาแบบกล่าวหาและแบบไต่สวนกับข้อกฎหมายในคดี.....	45
3	การนำกฎหมายสารบัญญัติมาบังคับใช้ในคดีของศาล.....	48
1.	การรับรู้กฎหมายสารบัญญัติของศาล.....	48
1.1	การรับรู้กฎหมายสารบัญญัติภายในประเทศของศาล.....	49
1.1.1	กฎหมายที่ศาลรู้เองในประเทศที่ใช้ระบบ Common Law.....	50
1.1.1.1	กฎหมายที่ศาลรู้เองในประเทศอังกฤษ.....	50
1.1.1.2	กฎหมายที่ศาลรู้เองในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	51
1.1.2	กฎหมายที่ศาลรู้เองในประเทศที่ใช้ระบบ Civil Law : ประเทศฝรั่งเศส.....	51

1.1.3	กฎหมายที่ศาลรู้เองในประเทศไทย.....	52
1.1.3.1	กฎหมายที่บัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษร.....	54
	ก. กฎหมายลำดับสูง.....	54
	ข. พระบรมราชโองการในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์	54
	ค. ประกาศ.....	57
	ง. มติคณะรัฐมนตรี.....	60
1.1.3.2	กฎหมายที่มีได้บัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษร..	61
	ก. จารัตประเพณี.....	61
	ข. หลักกฎหมายทั่วไป.....	62
1.2	การรับรู้กฎหมายสารบัญญัติต่างประเทศของศาล.....	64
1.2.1	การรับรู้กฎหมายต่างประเทศของศาลที่ใช้ระบบ Common Law	65
1.2.1.1	การรับรู้กฎหมายต่างประเทศของศาล ในประเทศอังกฤษ.....	65
1.2.1.2	การรับรู้กฎหมายต่างประเทศของศาล ในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	66
1.2.2	การรับรู้กฎหมายต่างประเทศในประเทศที่ใช้ ระบบ Civil Law : ประเทศฝรั่งเศส.....	68
1.2.3	การรับรู้กฎหมายต่างประเทศของศาลไทย.....	69
2.	การบังคับใช้กฎหมายสารบัญญัติของศาล.....	75
2.1	การบังคับใช้กฎหมายของศาลในประเทศที่ใช้ ระบบกฎหมาย Common Law.....	75
2.1.1	คู่ความกับการกำหนดกฎหมายให้ศาลบังคับใช้กับคดี.	76
2.1.2	ศาลกับการกำหนดกฎหมายที่จะใช้บังคับกับคดี.....	77
2.2	การบังคับใช้กฎหมายของศาลในประเทศที่ใช้ ระบบกฎหมาย Civil Law : ประเทศฝรั่งเศส.....	78
2.2.1	ศาลกับการเลือกหากฎหมายที่จะบังคับใช้กับคดี.....	78
2.2.2	ข้อจำกัดการนำกฎหมายมาบังคับใช้กับคดีของศาล.....	79
2.2.2.1	ต้องไม่เปลี่ยนแปลงวัตถุแห่งคดี.....	79
2.2.2.2	บังคับใช้กับข้อเท็จจริงในคดี.....	80
2.2.2.3	การตกลงกันของคู่ความจำกัดขอบเขต การใช้กฎหมายของศาล.....	83

2.3	การบังคับใช้กฎหมายของศาลในประเทศไทย.....	84
2.3.1	ศาลไม่ถูกจำกัดว่าจะต้องเลือกใช้กฎหมายตามที่ คู่ความกล่าวอ้างหรือชื่อเรื่องที่คู่ความกำหนด.....	84
2.3.1.1	การกล่าวอ้างกฎหมายที่จะให้ศาลบังคับใช้ กับคดีของคู่ความ.....	84
2.3.1.2	การเลือกบังคับใช้กฎหมายของศาล.....	86
2.3.2	ข้อจำกัดการนำกฎหมายมาบังคับใช้กับคดีของศาล...	88
2.3.2.1	ต้องไม่เปลี่ยนแปลงวัตถุแห่งคดี.....	88
2.3.2.2	บังคับใช้กับข้อเท็จจริงในคดีเท่านั้น.....	90
2.3.3	ข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน	91
2.3.3.1	ความหมายของ "ปัญหาอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบ เรียบร้อยของประชาชน"	92
2.3.3.2	การบังคับใช้กฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบ เรียบร้อยของประชาชน.....	98
	ก. เป็นปัญหาข้อกฎหมาย.....	98
	ข. เกิดจากข้อเท็จจริงที่ได้มาในการ ดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยชอบ.....	98
	ค. เป็นดุลพินิจของศาลที่จะยกขึ้นวินิจฉัย...	101
2.3.3.3	การบังคับใช้กฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบ เรียบร้อยของประชาชนในศาลสูง.....	103
3.	การวินิจฉัยชี้ขาดคดีของศาลตามความเป็นธรรม.....	107
3.1	การวินิจฉัยชี้ขาดคดีตามความเป็นธรรม (equity) ในประเทศอังกฤษ	107
3.1.1	ความหมาย.....	107
3.1.2	ต้นกำเนิดของเอควิตีในประเทศอังกฤษ.....	108
3.1.3	การพัฒนาเอควิตีของประเทศอังกฤษ.....	109
3.1.4	การสิ้นสุดของเอควิตีและการผสมผสานรวมกันกับกฎหมาย	110
3.1.5	การประยุกต์ใช้เอควิตีในสมัยใหม่.....	111
3.2	การมอบหมายให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดคดีตามความเป็นธรรม (amiable compositeur) ในประเทศฝรั่งเศส.....	112

4 บทวิเคราะห์.....	114
1. หน้าที่ของศาลในการรับรู้กฎหมายสารบัญญัติ.....	114
1.1 การรับรู้กฎหมายสารบัญญัติภายในประเทศ.....	115
1.2 การรับรู้กฎหมายสารบัญญัติต่างประเทศของศาล.....	117
2. ข้อพิจารณาการบังคับใช้กฎหมายของศาล.....	119
2.1 การตกลงกันของคู่ความจำกัดขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายของศาล.....	122
2.2 การมอบหมายให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดคดีตามความเป็นธรรม (amicable compositeur).....	126
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	137
ภาคผนวก	
ก. Judicial Notice of Law ของรัฐ MONTANA.....	143
ข. Judicial Notice of Law ของรัฐ ALASKA.....	145
บรรณานุกรม.....	146
ประวัติการศึกษา.....	157